

Bjarni Olsen, búskaparfrøðingur:

Nýggjar vinnur mugu til

- Vit mugu til at leggja til síðis í góðum tíðum

RANDI JACOBSEN

Bjarni Olsen, búskaparfrøðingur, lýsti í stuttum ta ógvusligu krepuna, sum Føroyar hava verið í seinastu árin. Búskaparliga skæðlið, sum bert fá lond hava upplivað.

Lønarinntøkan minkaði, keypiorkan minkaði, fólk í túndatali fluttu av landinum, avreiðingarnar minkaðu, innflutningurin minkaði, bankakreppur, og landskassaskuldin vaks við risafetum.

Men nú er aftur farið at ganga hin vegin. Tey fyrstu tekini sáu vit longu í 1994. Fráflytingin er vend til tilflyting, fiskiskapurin er øktur, virksemdin er økt. Tað sæst av lønútjaldingum og minkandi arbeiðsloysinum. Innflutningurin er øktur, og tað sama er útflutningurin, um enn tað mest er órkaður fiskur. Landskassin og kommunukassarnir hava framgongd, og almenna nýtslan er økt. Úttanlandsskulin fyri samfelagið alt er minkað úr 9 niður í 3 mia. krónur, men landskassaskuldin er tó ikki minkað.

Bjarni Olsen minti á, at føroyski búskapurin er so varierandi, tí vit hava so einstaklaða vinnu. Stríð stendur ímillum tilfeingi, og at vinnan skal geva so stórt avkast sum gjørligt, og trupult er at stýra. Skiftandi fiskiskapur gevur skiftandi arbeiðsloysi

Góðar og ringar tíðir

Variationin átt at fingið tað almenna at mett um góðar og ringar tíðir, soleiðis at vit kundu spart upp og lagt til síðis í góðum tíðum.

Flytingin av landinum hevði bæði góðar og ringar síður. Tað er gott, at arbeiðsmegin er mobil, vil flyta seg, eisini tí samfelagið havði sleppur frá at gjalda fullan kostnað fyri arbeiðsloysi. Men negativt er tað m.a., um samfelagið missir kunneika.

Tveir mátar eru at minka um fiskiskapin. At skipini fiska minni, ella at tey verða færri. Við sama skipatali, økist minstalønin, og við færri skipum verður meira hjá ALS at gjalda út.

Bjarni Olsen hevur roynt at meta um avleiðarnar viðvíkjandi arbeiðsloysinum við at fylgja tilræðingunum

hjá ICES. Hann er komin til, at tað so høvdu verið 800 fleiri fulltíðararbeiðsleys, og ein eyka útreiðsla uppá 80 mió. krónur til ALS.

Bjarni Olsen nevndi møguleikan at hækka gjaldið til ALS í góðum tíðum og lækka tað aftur í ringum tíðum.

Hann helt tað vera torført at spáa um búskapliga útlini.

Møguleikarnar fyri inn-tøku av framtíðar oljuvinnuni tók Bjarni Olsen ikki við í sínum metingum.

Hann nevndi, at tað er ein ávis framgongd í fiskiskapinum og -prísum, og fólk og fyrirkur eru so smátt við at finna fótastíð aftur.

Avmarkaðar nøgdir

Men tað er avmarkað, hvussu stórar fiskaføgdir vit hava atgongd til, og vit kunnu ventast afturgongd komandi árin.

Vit hava enn onga alternativu vinnu, sum gevur nakad av sær, men stórt potentiali er í fiskivinnuni, tí so nógv fer óvirkað av landinum. Men ikki er lætt at fáa fiskiðnaðin at bera seg orsakað av vantandi kappingarføri og vantandi rentabiliteti. Bjarni Olsen helt, at vit áttu at tosað nógv meira um hetta vantandi kappingarføri enn um at geva Fiskavirking skyldina o.s.v.

On stórir floti

Tað verður meira tosað um rættin til at fiska og lokal áhugamálið enn um at fáa fiskiskapin at bera seg. Tað er spell, tí tað er jú fiskium, vit skulu liva av, og vit sleppa ikki at fiska alt tað, vit vilja. Eftir míni meting mugu vit hava minni flota, og júst tí er málið so trupult at loysa politiskt. Men tað skal til, tí um høvuðsvinnan ikki ber seg, gera hinar vinnurnar tað heldur ikki.

Min niðurstøða er, at vandi er á ferð, verða stovnarir ikki røktir, og rentabiliteturin er so vánaligur. Tað skuldi borið til, men í longdini mugu nýggjar vinnur til, segði Bjarni Olsen.

Í stýrinum fyri Arbeiðsloysisskipanina sita umboð fyri partarnar á arbeiðsmarknaðin. Limir í stýrinum eru nú: Hergerð Joensen úr Klaksvík, Arbeiðsvinnufelag umboðandi timaløntu løntakarafeløgin, Andreas Berglið úr Føroya Fiskimannafelag umboðandi feløgin hjá fiski- og útróðrarmonnum, Jákup Danielsen úr Starvsmannafelagnum umboðandi almenn starvsfólk, Jan Mortensen og Kristoffur Laksá úr Føroya Arbeiðsgevarafelag umboðandi privatú arbeiðsgevarafeløgin, Bjørnfríð Ludvig umboðandi hitt almenna sum arbeiðsgevarafelag og so Karin Kjølbro, sum er forkvinna í stýrinum yfri Arbeiðsloysisskipanina

Rógvi Reinert, virkisleiðari:

Fimti hvør er tøkur

RANDI JACOBSEN

Rógvi Reinert, er leiðari á virkinum í Vestmanna hjá Føroya Fiskavirking, har 80-100 fólk arbeiða, og arbeiðið hevur verið rímliga stóðugt.

Rógvi hevði gjørt sær tann ómak undan fundinum at tosa við formenn og virkisleiðarar á øllum virkjum hjá Fiskavirking fyri at kunna geva eina lýsing av royndunum hjá virkjum við at fáa fólk gjøgnum arbeiðsávisingina hjá Arbeiðsloysisskipanini.

Tá einum virki vantar fólk, er mannagongin tann, at virkið vendir sær til ávisingina og fær í trúnaði ein lista við fólkum, sum kunnu biðjast til arbeiðis. Virkið velur so út og boðar ávisingini frá, og tey fólkini skulu so ringja til virkið.

Rógvi visti frá einum formanni, at hann hevði valt

40 fólk av einum lista. Av hesum 40 ringdu 20-25, men 12-13 av teimum kundu av ymsum orsøkum ikki koma. Úrslitið var, at átta av teimum 40 komu á virkið.

Í einum øðrum føri komu fyra av 20, t.v.s. aftur 20%.

Rógvi hevði sjálvur dómi um, at virkið hansara hevði fingið ein arbeiðsleysan persón, men tveir mánaðir seinni segði hesin upp. Næstu ferð virki bað um lista yvir tøk fólk, stóð sami persónur aftur á listanum sum arbeiðsleysur. Tað kann ikki vera rætt sgeði Rógvi, sum sjálvur hevði tosað við ALS um henda trupulleika.

Onkuntíð eru tað einsamallar mammur, sum ikki sleppa til arbeiðis, tí kommunan hevur ikki barnaansingartilboð. Vit eru ikki so hardhjartað, at vit melda slík dømi, so henda mamm-

an verður sett í karantenu. Men hetta er dómi um, at fólk eru í skeivari skipan. Tey eiga tá ikki at vera í ALS, segði Rógvi, sum eisini hevði dómi um konu, sum ikki kundi átaka sær arbeiði, tí hon noyddist at vera heima hjá síni gomlu mammu, av tí at eingin annar var at taka sær av henni. Aftur eitt dømi um at vera í

skeivari skipan.

ALS-listarnir eru ikki eftirfarandi, og dagar eiga at verða tiknir ímillum, hvørji fólk skulu standa á listanum, og hvørji ikki, segði Rógvi Reinert, sum helt tað hevði verið uppafur torførari at fylgt reglunum hjá lokalum arbeiðsávisum, har øll kenna øll.

Til húsið...

H - VINDEYGU
ÚR LÍMTRÆI

H-vindeygu og H-altanhurðar hoska til øll hus. Vit finna - saman við tær - bestu loysnina, soleiðis at heildarmyndin verður tann besta

-tá talan er um tað allar besta

Ring ella kom inn á góðvild og fá eitt prát við okkum um tær tær. Vit eru alíð til reiðar at geva tær eitt gott tilboð

P/F FØROYA GLUGGI
P/F VATNSØYRA SNIKKARAVIRKI
Tlf. +298 32177 & 32411 Fax +298 32466

Tað var bara ein venjing

RANDI JACOBSEN

Hóskvöldið á midátt fóru sløkkiliðið í Havn og politioð strúkandi inn til Kaldbakshøgnað, tí boad var frá, at tveir bilar høvdu rent saman, og fólk høvu fingið skaða.

Landsverkfrøðingurin fekk eisini boð, tí grót skuldi vera dottin niður

undan loftinum í bergholnum.

Olukka var tó hvørki av einum ella øðrum slag. Hetta var bara ein venjing í sambandi við skeið, sum hesa vikuna hevur verið á Landssjúkrahúsinum fyri portørum og øðrum, sum boð eru eftir, tá vanlukkur henda.